תלמוד ירושלמי · מפרשים · עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי תרומות

רבי ישראל איזנשטיין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי תרומות

רבי ישראל איזנשטיין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עמודי-ירושלים-על-תלמוד-ירושלמי-תרומות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ה 4
הלכה א 4
פרק ח 4
הלכה א 4
פרק ט 5
הלכה א 5
פרק י 5
הלכה ה 5
הלכה ו 6
פרק יא 6
הלכה ה 6

פרק ה

הלכה א

ר' אליעזר דעתיה כו' עי' וזה שפי' הרא"פ ופני משה. אולם ראיתי בשיטה מקובצת לבכורות (ד' כ"ב ע"ב ד"ה ומי פירות) שהאריך הרבה בשם תוס' חיציניות לבאר הסוגיא כילה יע"ש שביארה בדרך יפה. ר"נ חולק ע"ז ולפ"ז אתיא הש"ס כפשוטו וא"כ מאי קשה ליה על בעה"ע וכפי הנראה הבין הדרישה דהאי ויש חולקין ופירשו השמועה כדרכי המחבר כו' הוא מדברי בעה"ע וליתא דהם דברי ה"ה וז"ב. גם הלום ראיתי בשו"ת ר' עקיבא איגר (סי' קל"ד) שכתב וז"ל ע"ד הב"י שכתב שהרא"ש חולק על בעה"ע דלפ"ז גם הרי"ף והרמב"ם חולקים על בעה"ע יע"ז כתב דאינו מוכרח דהא הר"ש פ"ז דתרומות הקשה על התוספתא דבפ"ק דמציעא לא משמע כן וחילק בין מטלטלין לקרקע וא"כ אין קיום להעיטור לפסוק כהתוספתא רק כחילוקו של הר"ש לחלק בין מטלטלין לקרקע וא"כ הרי"ף והרמב"ם והרא"ש שכ"כ גבי דקלים דהוא קרקע אינו מוכרח דיחלקו על העיטור במטלטלין עכ"ד ולפענ"ד דבריו תמוהים דהא העיטור שהביא דברי ר"נ גאון שחולק על הרי"ף גבי דקלים מוכרח דס"ל דגם בדקלים שהוא קרקע מחויב להעמיד מקחו. (ועי' במרדכי פ' המוכר שהעתיק התוספתא מי שמכר בית לחבירו דהיא קרקע) ומה שהכריח מקושיתו של הר"ש במח"כ לא ראה דברי הרשב"א הובא בש"מ לב"ב שהבאתי למעלה שהקשה כן על התוספתא מפ"ק דמציעא וכתב וז"ל ואולי נאמר דשאני התם דכיון דהושבח אצל נגזל א"א לומר לו עכ"פ אותה קח לי דשמא לא יתרצה הנגזל למכרה לי ואף בכפלים מדמיה וכיון שכן כל שהוציאה הנגזל מיד הלוקח כבר נסתלק הלוקח ממנה ולפיכך גם כשהגזלן חוזר ולוקחה מנגזל איני חייב להעמידה בפני הלוקח עכ"ל הרשב"א. א"כ אינו מוכח שהבעה"ע יחלק ג"כ בין קרקע למטלטלין וצדקו דברי הב"י ועשו"ת רשד"ם (חח"מ סי' קכ"ג) שנראה שפוסק כבעה"ע ובש"כ סי' ר"מ סק"ט הביאו והש"כ כוונתו דנ"מ לאוקים בהימנותא וכמ"ש הנה"מ שמ אך הרשד"ם נראה שחושש לדעת בעה"ע ומבואר מכל זה דתמיהת הפני משה על הר"ש אינו תמיה כלל:

פרק ח

הלכה א

מ"ט דר"א כיון שהתחיל בהיתר כו' שהי' אימר הלעוס כבלוע עי' ברא"פ שכ' ולפ"ז אכולהו פליג ר"א וקשה דהא במשנה מבואר ההיפוך וצ"ל דר"נ פליג על רבי וכ"ב הר"ש. אולם מצאתי בתוס' רי"ד לנדה (י"ג א') שכ' לפרש דברי ר"נ דבהתחי' באיסור ס"ל לר"א

דבודאי לא יגמור אולם גם אם התחיל בהיתר מ"מ אם הי' בעין היה סבירא ליה לר"א דבודאי לא יגמור. אולם אם לעוס אז סבירא ליה דיגמור ע"ש ולפי זה לא נצרך לומר דפליג על דמשנה והבן:

השוחט בהמה ומצא בה חזיר מותר באכילה ור' יונה אמר אסור באכילה עמ"ש הרא"פ בביאורו והוא דחוק ואשתמיט מיניה מ"ש בשו"ת מהר"ב' מרוטנבודג (סי' תקי"ב) דגרס יונח אסור היינו אם מצא יונה אסור ועטיו"ד סי י"ג ובתב"ש (שם סקנ"א) שכ' שכן העיקר. יין שנתגלה אסור לשתותו ואם שיהוי והחמיץ מאליה אסור. עי' בב"י יו"ד (סי' קט"ז) שכ' שם וז"ל וקאמר שם בירושלמי דה"ה ליין שנתגלה והחמיץ מותר עכ"ל מבואר שהיה גורם כאן מותר במקום שכתוב לפנינו אסור ועי' פר"ח שם. הגילויין נוהגין בין בארץ בין בח"ל. עי' פ"מ שכתב דמאי קמ"ל ודחק בזה. ועפר"ח יו"ד (סי' קט"ז סק"א) שכ' דקמ"ל אע"ג דלא חזיק נחש בירושלים עכ"ז הגילוי נוהג ע"ש ועי' מה שכתב הברכי יוסף שם:

פרק ט

הלכה א

בדישו ולא בדרכו כו'. הרא"פ פי' בענבים שדורכן אותן. וליתא ועיקר הפי' כמו שפי' הרמב"ן והריטב"א בב"מ (פ"ט ב') הובא בשיטה מקובצת שם דהא פרות המרכסות בתבואה וירט להן הדרך וכמ"ש ג"כ הרמב"ם בה' שכירות בסופו:

פרק י

הלכה ה

מהו טהור מלהכשיר הא לטמא אפי' כ"ש מטמא עמ"ש הרא"פ, ועי' בראב"ד ה' טומאת אוכלין (פט"ז ה"ה) שכתב דהוא איבעיא דלא איפשטא אולם בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' רפ"ו) מבואר דלא פירשו בלשון אבעיא ועמ"ש הראב"ד כביאורו לת"כ פ' שמיני (פ"ד סי' י') ועי' בהשגות הראב"ד המ"א (פ"ג הכ"ב) שכ' ציר חגבים טהור בירושלמי שאינו מכשיר עכ"ל. והמפרשים לא פירשו בו כלל ונ"ל כוונתו שמשיג על הר"מ שסיבר דציר חגבים מותר דז"א דרק לענין הכשר מתניא אבל הוא עצמו אסור ושוב ראיתי להפר"ח (סי' פ"ה סק"ה) שכתב כן:

הלכה ו

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן העיד אדא חברינו לפנינו בששים כי' הפני משה כתב בששים שהיא אסורה והוא דחוק דבכל הסוגיא היכא דאמר השיעור הוא להיתרא ועי' בא"ז (ה' ג"ה סי' תנ"ד) דהביא הגירסא בששים ואחד וא"ש וע"ש שהעתיק כל הסוגיא בשינוים רבים ע"ש:

ביצים שהקרימו אסורות עי' ברא"פ שהגיח ולא ראה ברוקח (סי' תמ"ו) שכ' ביצים שהקרימו מותרות ופי' בו שיש עליהן קרום אף בלא קליפה הקשה הן מותרות אבל בלא קרימה אסור וכן הוא דעת הראב"ן והרשב"א וכמו שהאריך בזה הפר"ח ביו"ד (סי' פ"ו ס"ק י"א)ע"ש ולפי פי' הרא"פ י"ל דברי הרשב"א גם לפי גרסתינו והבן:

פרק יא

הלכה ה

מהו להדליק שמן שריפה בחנוכה כו'. עשו"ת נ"ב מה"ת (חא"ח סי' צ"ו) שהקשה דהא אין שורפין תרומה טמאה בלילה א"כ איך מותר להדליק בחנוכה הא הוי בלילה ע"ש וי"ל דהא בלא"ה תקשה ע"ד השער אפרים (סי' ל"ח) שנסתפק אם מותר להדליק באיסורי הנאה דנאמר כתותי מכתת שיעורא וא"כ אמאי מותר הכא להדליק ולא נימא דכתותי מיכתת שיעורא וכן הקשה בשו"ת גור אריה יהודה ועכצ"ל כמ"ש בשו"ת שנות חיים (סי' ק"ל) דהירושלמי מיירי בעודנו ביד הישראל דאז לא חל עדיין מצות שריפה עד שיתנו ליד הכהן ע"ש וא"כ לפ"ז י"ל ג"כ קושיות הנודע ביהודא והוא דעד כאן לא אמרינן דצריך לשרפו דוקא ביום הוא רק הכהן שחל עליו לשרפו וילפינן מקודש דצריך לשרפו דוקא ביום אבל כשהוא עדיין ביד הישראל שלא חל עליו עדיין מצות שריפה מותר לשרפו גם בלילה: